
Records del Primer de Maig de l'any 1964

Joan Moles i Benet / *Text adaptat per Xavier Domènech i Sampere*



Fotografia 1. Reunió de la Joventut Obrera Catòlica. Dret, Ramon Puiggròs, 1 de maig de 1959.
Autor: Jordi Marminyà i Valls (Arxiu Joan Molas).

La JOC a Sabadell havia arribat a un nivell d'implantació i d'organització molt important. Teníem grups de jocistes a tota la ciutat, especialment a tots els barris. Grups d'Aprenents, de Joves (18-21 anys) i de Preadults (de més de 21 anys i solters). També la JOC-F (JOC Femenina) tenia una implantació i organització semblant. Sabadell feia uns anys que s'havia constituït en federació –tenia el seu propi Comitè Federal–, íntimament relacionada amb tota la JOC catalana i diocesana. Va ser la primera federació descentralitzada, ja que anteriorment tota la JOC de la diòcesi de Barcelona depenia de l'única federació, la de Barcelona capital. N'era consiliari diocesà mossèn Jordi Bertran, que l'any 1960 havia substituït mossèn Ramon Torrella, que havia estat nomenat consiliari nacional i va haver de marxar a Madrid.

La JOC anava avançant també pel que fa a la maduració personal, particularment en l'adaptació de Preadults, immersa en el procés del que nosaltres anomenàvem "el compromís temporal". Ja feia uns anys que tota la JOC de Sabadell preparava i celebrava cada any el Primer de Maig com el dia de classe obre-

ra de tot el món. Preparàvem uns qüestionaris, amb la intenció, per grups, d'aprofundir en el coneixement del naixement i el significat d'aquesta celebració, des del punt de vista de la classe obrera i com a cristians immersos en el món treballador. De bon matí, sortíem en grups i tot caminant anàvem parlant del tema del qüestionari, fins a arribar al lloc que ens havíem fixat. Sempre anàvem a algun bosc del rodal de Sabadell: la Salut, Sant Julià, la Mola, etc. També teníem el costum de convidar algun dirigent de la JOC d'alguna altra federació (Barcelona, Terrassa, etc.) i aquest ens expressava la seva opinió sobre el dia que estàvem celebrant i també sobre la situació del moment de la classe obrera i del moviment obrer organitzat.

Quan preparàvem el Primer de Maig d'aquell any 1964, ens vam plantejar si era correcte continuar fent la tradicional sortida amb tots els jocistes i convidats anant-nos-en nosaltres al bosc i deixant que la resta del treballadors conscients celebressin a la seva manera i a ciutat aquell dia tan important per al moviment obrer. En el grup de Preadults que ens ho vam plantejar vam arribar a la conclusió que nosaltres havíem de



Fotografia 2. Membres de la Joventut Obrera Catòlica acomiaden un grup de sacerdots que van a Xile. Sant Cugat, 1962. Autor: Jordi Marminyà i Valls (Arxiu Joan Molas).

participar en aquella celebració juntament amb els nostres germans de classe. Però el que teníem molt clar, i que sempre vàrem procurar seguir amb el màxim rigor, era el que havíem de fer com a JOC i el que gràcies al descobriment personal podíem fer com a persones, com a treballadors. Per tant, la JOC com a tal no podia participar, almenys en aquella època, en accions temporals, ja que la JOC era un moviment de l'Església, evangelitzador i educatiu de joves treballadors dins la joventut obrera.

Anàvem cada setmana a Barcelona, al local de la JOC diocesana, al carrer de Llúria. Ens trobàvem dirigents de tota la JOC de la nostra diòcesi. Recordo Antoni Hortet, Manel Murcia, Josep Parés, Manel Maeztu, Daniel Cando, Ramon Puiggròs, Miquel Elhombre, etc. D'aquests companys, n'hi havia molts que a més de ser de la JOC estàvem compromesos temporalment, i allí ens comunicàvem les nostres vivències i experiències. Alguns érem del PSUC, de l'FLP, del FOC, de CCOO, de la UGT, d'USO, etc.

Un dia del mes d'abril, alguns companys varen informar que a Sabadell, aquell proper Primer de

Maig, s'estava plantejant de fer una "vaga d'autobusos". És a dir, preparar i distribuir unes *octavetes* per convidar el poble de Sabadell a no utilitzar aquell dia el servei d'autobusos. Els autobusos els feia servir especialment la gent treballadora que vivien als barris (la Concòrdia, Ca n'Oriac, Can Deu, la Plana del Pintor, Torre-romeu, etc.) i que treballaven fora de Sabadell, o a Sabadell, però lluny dels seus barris, particularment a la construcció. Quan al capvespre arribaven els trens de la Renfe a l'estació del centre (a la Rambla), centenars de treballadors corrien per poder pujar al primer autobús que els portaria al barri. Per tant, es va decidir de fer la vaga el dia 2 de maig.

La JOC de Sabadell teníem el nostre estatge social a la ciutat, com a federació, i servia especialment per fer-hi reunions a les dues sales del carrer de l'Església –a l'edifici de l'església de Sant Feliu– que ens havia deixat mossèn Ernest Mateu i Vidal. El dia 21 de març d'aquell any 1964, a la sala de dalt, que era la més gran, estàvem units els membres del Comitè Federal de Sabadell amb els responsables de

grups. Tot d'una, truquen a la porta i un company va a obrir. Entra i diu que una noia demana per en Joan Moles. Surto a veure qui és i què vol. Era una noia que no coneixia. Em diu que ve de part d'uns amics de Barcelona i que porta una bossa plena d'*octavetes*, i que ens toca repartir-les pels blocs de pisos d'Arraona-Merinals, el proper diumenge dia 26, a les 8 del vespre. A tot Sabadell es faria a la mateixa hora del mateix dia. Ella marxa i jo entro a la sala de la reunió. No dic res a ningú en aquell moment, deixo la bossa i surto un moment de la reunió. Baixo les escales i encara veig la noia. La segueixo de lluny. Va pel darrere de la creu dels Caiguts, davant de l'Ajuntament. Allí hi ha un grup de nois i noies amb diferents bosses. Miro bé, i en reconec alguns, són companys, alguns, dels que ens vèiem al carrer de Llúria, a Barcelona. Un era en Daniel Cando. Ens reunírem a casa meua, al carrer de Permanyer, 125, el dissabte dia 25 cap a les 10 del vespre, l'Àlvar García Trabanca, Julio Jurado Pérez i jo, als quals ja havia explicat la visita d'aquella noia i l'entrega dels fulls. Mentre estàvem units va arribar en Josep Solé Poblet per veure el programa de la tele *La gran parada*, i el convidàrem a participar amb nosaltres. Analitzàrem el contingut de les *octavetes*. Les unes eren una crida i una invitació a tots els ciutadans per participar en la celebració i commemoració del dia de la classe obrera, el Primer de Maig, el dia de la solidaritat obrera. Les altres convidaven a la vaga dels autobusos per al dia 2 de maig i denunciaven la situació dels barris, que estaven sense asfaltar, plens de pols i fang, bruts, sense cap servei. També era una denúncia del servei d'autobusos a la ciutat, que no reunien cap tipus de condició com a servei públic de persones, i que amb el suport de l'Ajuntament només era un mitjà d'enriquiment del propietari del servei, el Sr. Martí, i d'explotació dels usuaris. També es denunciava l'explotació de tots els treballadors obligats a fer jornades de 12 i 14 hores diàries, amb uns sous de misèria, que tot just arribaven per mal viure i anar tirant, amb la ineficàcia del sindicat vertical, que era únicament un instrument de control del règim sobre els treballadors i al servei del capitalisme i de la burgesia. Vàrem acordar també que en Julio Jurado Pérez plantejaria aquest tema al company Pompili Avellaneda Camins, que era el responsable dels

Preadults de la Federació Sabadell. El dia i a l'hora convinguts, tots cinc duguérem a terme l'acció de difusió de les *octavetes*.

Els resultats d'aquesta acció foren molt positius, gràcies a la participació de la gent, ja que a les hores punta poques persones pujaren als autobusos, i encara algunes de conegudes eren gent del règim i de la policia. Per la Rambla, a partir de l'estació de Renfe-Rambla (baixador de la Rambla), els treballadors que arribaven de treballar pujaven a peu Rambla amunt, en corrua, tot comentant el fet de la jornada de vaga. Un altre aspecte molt positiu fou constatar que a Sabadell hi havia moltes persones, organitzades o no, que eren capaces, en un moment donat i per accions concretes, d'ajuntar esforços i de lluitar conjuntament contra el sistema, alhora que eren una promesa d'un futur esperançador.

El nostre grup, després d'acomplerta eficaçment la nostra missió, ens reunírem al bar Pascual, del carrer del Sol —on acostumaven a anar a sopar de tant en tant—, i tot comentant l'acció vàrem decidir d'anar al cine el Josep Solé, l'Àlvar García i jo. Vam anar al Cine Rambla, mentre en Pompili i el Julio se'n van anar a casa.

El dia 2 de maig, dissabte, a la tarda, vàrem anar a Torre-romeu, ja que s'havia mort el pare del nostre amic Àlvar García i l'enterraven. Allí va ser on ens vam assabentar que havien detingut el nostre amic Pompili Avellaneda i d'altres. Ningú no sabia per què. Tots nosaltres vàrem sentir venir la por, per si podia ser per l'acció portada a terme. En acabar l'enterrament, vam telefonar a casa del Pompili, sense donar-nos a conèixer. Ens van contestar que no hi era i prou. Tot seguit, el Josep Solé i jo vàrem agafar el tren dels catalans i vàrem anar a Barcelona, al local de la JOC, al carrer de Llúria. Hi vàrem trobar mossèn Jordi Bertran i diversos companys de la JOC de Barcelona. Els informàrem del que havia passat i els diguérem que estiguessin molt alerta del que ens podia passar. Tornàrem a Sabadell i, en baixar de l'estació, anàvem pel carrer de la Reina Elionor amb la intenció de veure mossèn Carles, vicari de la parròquia de Gràcia, per marxar cap a casa nostra, i vàrem veure a distància, a través de la llum de la cantonada del carrer de Viladomat / Reina Elionor, la figura inconfusible de l'inspector de policia de la brigada politi-

cosocial, n'Àngel-Ignacio García García, que ja coneixíem sobradament per les diferents vegades que ens havia cridat a comissaria, per fer-nos "interrogatoris" molt sibil·lins. En acostar-nos on ens esperava, s'apropà a nosaltres, ens ensenyà la placa i va dir que l'havíem d'acompanyar per un assumpte molt important. Ens va dir que anéssim a casa meva, al carrer de Permanyer, 125, per fer-hi un registre segons una ordre que tenia del jutge, i que allí hi havia uns amics que ens esperaven.

Li vaig preguntar pel motiu de tot allò i em va dir que ja me n'assabentaria oportunament. Se'l veia molt nerviós. En arribar a casa, vaig veure que hi havia dos cotxes parats al davant. Cotxes negres, particulars. Eren cotxes de la policia "camuflats". En trucar a casa, van venir a obrir la porta i quan vam arribar al menjador vaig veure que hi havia cinc individus que jo no coneixia. Sens dubte eren "polis". Quan van venir a casa a buscar-me i jo no hi era, van dir als meus pares que eren amics meus, de Barcelona, i si em podien esperar dins. Els pares es van pensar que eren de la JOC, perquè sovint venien a casa companys de la JOC de Barcelona o d'altres poblacions. Van passar, i em van esperar, sense enraonar gaire. Els pares, després de passar tot plegat, deien que ja sospitaven d'aquells individus.

L'inspector García va cridar el meu germà Fede, que estava amb els nostres pares, per tal que vingués com a testimoni per fer el registre. Directament vam anar al meu despatx, que era una habitació de la casa on tenia un escriptori, la màquina d'escriure (una portàtil Hispano-Olivetti), arxivadors, llibres, etc., i una pila de *BOE*, ja que hi estàvem subscrits i ens els enviaven a casa. El primer que va preguntar el García va ser què hi feien allí els *BOE*. Li vaig dir que hi estàvem subscrits, que els pagàvem i que això era totalment legal. Sense comentaris. Van començar a registrar tota l'habitació. Miraven entre els llibres, les prestatgeries, els arxivadors, els calaixos de l'escriptori. Pertot arreu. No trobaven res. Van obrir el calaix del mig de l'escriptori, i allà, totes mal ordenades i barrejades, hi havia moltes coses, totes legals, però. Hi havia una carta de l'abat Escarré, de Montserrat, donant-nos les gràcies a la JOC de Sabadell pel suport que li vàrem donar amb motiu de les seves declaracions a la premsa francesa, on deia que la

"Pau sols pot ser fruit de la Justícia i de la Llibertat". (Aquell any 1964, el règim va declarar els "25 Años de Paz".) Aquesta carta de l'abat Escarré se la varen quedar com si fos un document "il·legal i comprometedor", mentre feien uns comentaris "despectius" de l'abat. També varen trobar una *octaveta*, que jo mateix havia escrit amb la meva màquina portàtil Hispano-Olivetti, quan vaig tornar del 16è Consell Nacional de la JOC que havíem celebrat del 21 al 25 de juliol de l'any 1963 a Oviedo. L'havia escrita per a mi i no havia sortit mai del calaix del meu escriptori. Hi feia una crida a tots els obrers conscients de la seva dignitat de pertànyer a la classe obrera, per tal que cada obrer detingut a Astúries amb motiu de les vagues de 1962 —dos obrers— s'incorporés a la lluita organitzada del moviment obrer, per defensar els interessos dels treballadors i de les classes populars. Doncs en veure aquest paper i llegir-lo, en García va comentar als altres policies: "Aquest paper és l'original d'aquells que vàrem trobar fa dies pels carrers". Era mentida, perquè ningú no havia vist mai aquell paper. També va comentar que s'emportarien la màquina d'escriure, per verificar si aquests i altres "fulls subversius" que tenien a comissaria s'havien escrit originalment amb aquella màquina. Se la van emportar, i no la vaig recuperar mai més.

No trobaren cap document comprometedor, però després de capgirar el meu despatx de dalt a baix decidiren que anéssim tots cap a comissaria, amb la màquina d'escriure, la carta de l'abat, el paper de les vagues d'Astúries i alguna altra bestiesa.

Vull deixar constància també que en el moment d'entrar a casa meva amb l'inspector García i dir-me que havia de fer-hi un registre, jo li vaig demanar si portava l'ordre del jutge. Es va empenyar molt, i em va ensenyar una ordre d'un jutge que portava. Era un paper molt vell, sense data, que no feia cap referència al meu domicili ni a mi. Me'l va deixar llegir. Li vaig dir que no era legal, perquè era una cosa genèrica, sense data, ni el domicili del registre ni cap nom. El va agafar i em va dir: "*Autorizas o no el registro? Si dices que no, dentro de cinco minutos estoy aquí de nuevo, con otra orden de registro como dices, pero te aseguro que tendrás que enfrentarte a las consecuencias*". Com que jo sabia que no trobarien cap paper comprometedor, li vaig donar el permís de registre.

Vàrem marxar cap a la Comissaria, i allà ens vam trobar el Josep Solé, el Julio Jurado i jo. Hi faltava l'Àlvar García. Davant nostre, l'inspector García va telefonar a la Comissaria de Barcelona, a la via Laietana, i va preguntar a l'inspector Creix (tristament famós) què havia de fer amb l'Àlvar García, ja que s'havia mort el seu pare i aquella mateixa tarda l'havien enterrat. La resposta del Creix fou: "Que lo vayan a buscar a su casa y los cuatro, inmediatamente a la Vía Laietana". I així fou. Al cap de poca estona ja estàvem tots quatre junts, detinguts i camí de la comissaria de la via Laietana. Ens baixaren en una furgoneta els quatre junts al darrere. Vàrem fer el comentari del que tots diríem a comissaria, tal com havíem quedat, la veritat: que no coneixíem quina persona em va portar a mi les *octavetes*, ni tan sols jo, i els altres dirien tots la veritat, sobre el repartiment que vam fer de les *octavetes*. Quan els polis que ens baixaven van sentir que parlàvem entre nosaltres, encara que baixet, ens van dir que calléssim.

L'arribada a la via Laietana fou d'allò més "acollonidora". Pujàrem al primer pis, tots quatre junts,

envoltats de polis. Hi havia un passadís llarg, amb portes a cada banda. Un poli va obrir la primera i vaig sentir que em fotien una empenta i em vaig trobar a dins. Era com un despatx molt gran, amb taules, algunes cadires, màquines d'escriure, penjadors de roba, etc., però no vaig tenir temps de res més. Vuit o deu individus, molt cepats, en mànigues de camisa i de paisà, m'envoltaren i començaren a pegar-me per tot el cos, menys a la cara. Al cap d'un moment van parar i em van dir que em tragués l'americana i el rellotge, per continuar-me pegant. Cops de puny, cops de peu, per tot el cos. Jo procurava tapar-me les parts més delicades i, amb els braços arrapats al cos, protegir-me el fetge. Van estar pegant-me a tota velocitat, durant molt de temps. No vaig poder calcular l'estona. A mi em va semblar que durava hores. No ho sé. Quan van parar, estava baldat, perquè també un goril·la d'aquells em va donar un cop al clatell, per darrere, molt fort, i vaig perdre un moment el món de vista. Vaig pensar un moment i em vaig deixar caure a terra, pensant que em deixarien estar. No. Em van aixecar, i van continuar.

TRABAJADOR!!!. COMPAÑERO!!!.

Estamos completamente seguros que tú también, como nosotros, esperas el día de la libertad para nuestras organizaciones y para la desaparición de la burguesía. Para conmemorar la gran jornada del 1 de Mayo y para demostrar a todo el mundo que a pesar de todo sabemos bien lo que queremos y a donde vamos hemos organizado el GRAN DIA DE LA SOLIDARIDAD OBRERA.

EL DIA 2 DE MAYO HUELGA TOTAL DE AUTOBUSES.-

No montes en el autobús. Forma piquetes para cumplir esta consigna. Toma represalias contra quienes utilicen los autobuses.

V I V A LA HUELGA DE AUTOBUSES DEL 2 MAYO !!!!!!!!!!!!!

V I V A LA CLASE TRABAJADORA ORGANIZADA !!!!!!!!!!!!!

LA CLASE TRABAJADORA UNIDA ES
INVENCIBLE

Em van amenaçar amb pistoles, em deien que tenien la meua mare a l'habitació del costat, per interrogar-la igual que em fèiem a mi, em van insultar dient-me de tot, etc. Tot d'una s'obrí la porta i tot-hom parà i deixà de pegar-me. Va entrar el *jefe*. Era el mateix inspector Creix en persona. Els va preguntar si ja havia firmat la meua declaració i, en contestar-li que no, em va dir a mi: "*Ahora hacéis la declaración, la firmas, y se habrá terminado todo*". Ell se'n va anar i tancà la porta de cop.

Em van fer seure en una cadira, al costat d'una taula amb una màquina d'escriure, i un dels polis es va preparar per escriure "la meua declaració", que per cert li dictava un altre dels polis, el que portava la veu cantant. S'inventà una "història" de comunistes, i resulta que tots quatre érem comunistes, que jo era el "responsable del grup", que havíem organitzat la vaga dels autobusos, i també que havíem fet les *octavetes*, les havíem imprès en una multicopista i n'havíem organitzat la distribució per tot Sabadell. Quan li va semblar que la meua declaració ja era completa, perquè era bastant llarga i jo em reconeixia culpable i autor de moltes coses més, me la va donar per firmar. Jo li vaig dir que no la podia firmar, perquè res d'allò que deia no era veritat i que jo no havia dit res de tot allò, que ell s'ho havia inventat. Em va dir que si no firmava tornarien a començar amb la primera lliçó de quan havia arribat (es referia a la "roda"). Jo li vaig dir que em deixés que jo li expliqués la veritat. Hi va accedir, i li vaig explicar detalladament "què era la JOC", els seus principis i la seva formació, la història d'en Cardijn, que era un Moviment d'Església, aprovat pel papa de Roma, i que teníem un mètode, la Revisió de Vida. I que el que preteníem era l'evangelització i la salvació de la joventut treballadora, perquè nosaltres érem profundament cristians i catòlics, i no fèiem res més que seguir la doctrina social de l'Església. Al meu voltant hi havia diversos polis que m'escoltaven i em miraven, incrèduls. En acabar aquesta primera part, i preguntar-me per la vaga dels autobusos, vaig continuar explicant-los el que en sabia. La mateixa versió que els quatre havíem quedat de declarar, i que era la certa, des del nostre punt de vista i del nostre coneixement. Els vaig dir el següent: "En una reunió al local de la JOC, a Sabadell, demanen per mi i una noia, que no coneixia, em dona una

bossa amb els folis i em diu que ve de Barcelona i que li han dit que demani per mi i que em digui que els hem de repartir per la barriada d'Arraona-Merinals, el dia 26 de març, diumenge, entre 3/4 de 9 i les 9 del vespre, i que això es farà simultàniament a tot Sabadell. Posteriorment, jo en vaig parlar amb els tres companys, l'Àlvar García, el Josep Solé i el Juli Jurado. Tots vàrem coincidir que trobàvem correcte el contingut dels fulls i que no vàiem cap inconvenient a col·laborar per distribuir-los, tal com ens havia dit aquella noia. I així ho vàrem fer. Les *octavetes*, estaven impreses, les unes en un sol full de foli, i per tant s'havien de partir els folis per la meitat, i les altres en un foli que s'havia de partir i en sortien tres, cosa que vàrem fer, a casa meua, el mateix dia, abans de repartir-les. Aquella va ser tota la nostra participació en aquest afer, i aquesta era la declaració que jo estava disposat a firmar".

Mentrestant, els meus companys es trobaven com jo, un a cada despatx, i amb una colla de "gorilles" que els volien fer firmar el que ells volien. Tots vam coincidir a dir sempre el mateix que jo havia dit. De tant en tant, venia on era jo un poli que estava amb algun dels meus companys, i parlava a l'orella amb el que dirigia el meu interrogatori. Sens dubte, volien constatar si tots dèiem el mateix, i tot seguit em preguntaven a mi com eren les *octavetes* quan me les van donar. Jo veia a venir que esperaven que digués una cosa contradictòria amb el que havia dit segurament un altre company. I els explicava que eren en dos folis diferents i que les vàrem partir a casa meua, amb unes tisores. Aquell marxava convençut, però sense dir naturalment res. I així es repetiren diverses vegades les visites d'altres polis, amb fets concrets, i jo naturalment responia el mateix que havien dit els meus companys.

Novament el poli que dirigia el meu interrogatori dictà una altra declaració meua al poli que estava a la màquina d'escriure, sense preguntar-me res a mi. Tampoc no s'ajustava al que jo els havia explicat, encara que modificava algunes coses respecte a la primera que em volien fer firmar. Però el contingut principal d'aquesta segona "declaració" era el mateix de la primera. Quan me la van donar per firmar, naturalment, un cop llegida, els vaig dir el mateix que a la primera, i em vaig negar a firmar-la.

Després, entrà de nou el Creix, i els preguntà si ja havia firmat i, en contestar-li que encara no, em va dir que valia més que firmés, perquè no sortiria d'allà fins que no hagués firmat i que després continuarien els interrogatoris. Era una amenaça que tornarien a fer-me la "roda". Se'n va anar el Creix i al cap de poca estona em van dir que aniria a la cel·la, i que ja em cridarien per continuar. M'acompanyà un membre de la policia armada (un "gris"); vam baixar unes escales i em va portar a una cel·la, fosca, sense llum, molt humida, i em tancà allí tot sol. Vaig sentir els altres companys que estaven tots junts, tancats en una cel·la, separats per tres o quatre cel·les buides. Allí baix, hi quedava un "gris" de vigilància. Per tal de fer saber als companys que ja era allí, vaig xiular l'himne de la JOC, i ells em respongueren igual. Estava content, però molt espantat per si tornaven a venir-me a buscar per fer-me la "roda". A més, tampoc no sabia "com havia anat als meus companys". Al cap d'una estona, vaig cridar el guàrdia-carceller: "*Por favor, señor guardia!*". Va venir l'home i li vaig dir si em podia obrir per anar al lavabo. Em va obrir la porta i em va acompanyar. Vaig passar pel davant de la cel·la dels companys i, baixet, ens vam saludar. Quina alegria! Però també a les seves cares vaig endevinar l'angoixa que tots teníem sobre nostre. Vaig tornar a la meua cel·la, i em vaig estirar sobre un banc fet d'obra. Feia fred i tot estava molt humit. Havia vist la colla i, amb ells, també el Pompili Avellaneda. Tot el cos em feia mal, i pensava en els pares, la nòvia, la família, els companys de la JOC. I pensava, també, quan em tornarien a cridar per pujar a declarar i què podria i hauria de fer i de dir. Em vaig quedar adormit. No sé quantes hores, però quan em vaig despertar tenia fred i tot el cos "baldat". Vaig escoltar i vaig sentir que cridaven: "*Álvaro García!*". El carceller obrí la porta i l'acompanyà a dalt, passant pel davant de la meua cel·la. Ens vam picar l'ullet!

De tant en tant, cridaven els companys, sempre per separat, d'un en un. Esperava sentir el meu nom, per "continuar" aquell calvari.

Em cridaren a mi, i em va venir a buscar un "gris", que em portà fins al despatx de dalt, on havia estat en arribar. M'esperaven un grupet de polis, de paisà. Alguns eren els mateixos de l'arribada, però no eren tants. N'hi havia de nous, i algun de molt jove-

net. Tot just arribar jo, al meu darrere entrà el Creix i em digué que ara continuàrem fins que firmés la declaració (volia dir la seva) i que tenia tota una setmana de temps, perquè, en lloc de les 72 hores que hom podia estar a comissaria segons la llei, ell havia demanat i aconseguit del jutge tenir-me a mi, si és que li interessava a ell, una setmana sencera.

Marxà el Creix i continuaren amb l'interrogatori. Em preguntaven coses que jo endevinava que primer les havien preguntades als meus companys, perquè només les sabíem nosaltres. Lògicament, les meves respostes coincidien totalment amb el que havien dit els meus companys. Continuaven fent-me la declaració al dictat del poli que portava l'interrogatori, i s'inventaven la seva versió dels fets amb la intenció que jo firmés i m'inculpés de tot el que ells volien. Per la meua part, vaig insistir que la veritat era el que ja els havia dit i que únicament firmaria la "meua declaració". Coaccions, insults, amenaces, etc. Un dia, m'interrogà un home jove que, en un moment a soles ell i jo, em va dir que havia estat "seminarista" i que es va fer policia per ajudar les bones persones que passaven per comissaria, i que ell comprenia la bona fe dels membres de la JOC, però que creia que ens havien enganyat i que havíem de dir tota la veritat i confessar, com també donar els noms de totes les persones que sabíem que eren del Partit Comunista, per tal d'evitar que enganyéssim més gent de bona fe. Me'l vaig escoltar, perquè no podia fer res més, però li vaig repetir que ja havia dit tota la veritat el primer dia i que no podia inventar-me res de nou.

El tercer dia, quan es complien les 72 hores legals de permanència en una comissaria, jo esperava per veure què em feien. En un altre dels interrogatoris, entrà el Creix i em digué:

"Mira, la policía ha detenido a una estudiante, que ya teníamos 'fichada' por subversiva, cuyas señas corresponden a la que tú nos dijiste que te había entregado las octavillas en Sabadell. La verás por la 'mirilla' de un despacho donde la están interrogando ahora. Si la reconoces como la chica que te entregó las octavillas, nos lo dices, y tu situación se puede resolver hoy mismo".

Quan jo vaig descriure la noia que m'havia entregat les *octavetes*, per tal de no caure en contradiccions si en un altre moment havia de repetir com era, vaig

pensar en una noia en concret. El tipus de la "meva noia" era una companya de la JOCF de Sabadell, la Maite Prats. I així la vaig descriure: "Baixeta, morena, sense pintar-se, cabells negres, curtets, lliços, i vestida amb roba normal, més aviat senzilla, fosca, i sabates sense taló". Em van acompanyar dos polis, fins al davant d'un despatx. M'obriren un espiell que hi havia en una porta lateral i em demanaren de mira-la bé i dir si era "ella". Em vaig apropar a l'espiell i vaig veure una noia dempeus davant un escriptori i un poli assegut a la cadira, com si li fes preguntes, i naturalment jo no sentia res. En mirar-la, tot seguit, els vaig dir que no era "ella". Un em digué: "Torna a mirar, perquè has anat molt ràpid a dir que no era ella". La vaig tornar a mirar i, encara que les característiques eren similars a les que jo havia descrit, evidentment no era la noia dels fets. Vaig estar una estoneta mirant-la i vaig repetir, molt segur, que no era "ella". Em tornaren a pujar, i continuàrem l'interrogatori. A la tarda d'aquell mateix dia, em van tornar a cridar i el poli que portava l'interrogatori va dir al de la màquina d'escriure que escrivís tot el que jo li digués. Vaig repetir la meva primera, única i veritable versió, i quan estigué llesta entrà el Creix, li preguntà al poli si ja estava tot llest, la vaig firmar i va dir que sí. Llavors em digué:

"Dentro de poco rato, os vais todos al Palacio de Justicia, a ver al juez. Supongo que estarás satisfecho de cómo se ha desarrollado todo estos tres días aquí, ya que 'delante de mí', nadie te ha tocado ni un pelo".

Era dimarts, al migdia. Al cap de poc, van venir els quatre companys, tots amb l'alegria de deixar aquella casa reflectida a les seves cares, o així em va semblar a mi, perquè jo sí que estava content, i molt, de sortir d'aquell infern, perquè de veritat em pensava que marxarien els companys i jo em quedaria, fins a firmar el que ells volien, a les bones o a les males.

En un furgó (una *tocinera*, en dèiem abans nosaltres), tots cinc juntament amb una colla de *maleantes* i una colla de presos comuns de veïns, ens portaren cap al Palau de Justícia. Com que era la tarda i el jutge ja havia plegat, vam restar aquella nit allí, en una sala, amb quatre cadires, i esperàrem l'endemà al matí per declarar al jutge i veure què dictaminava ell: si la llibertat o la presó Model. Un cop tots cinc vam

estar junts en aquella sala, ens abraçàrem i ens vam explicar com ens havia anat a cada un de nosaltres. És aquí quan, per primera vegada, vam poder conèixer bona part dels fets i entendre el fil que havia permès a la poli arribar fins a nosaltres i la nostra detenció.

Aquella tarda ens visitaren mossèn Garreta i un altre consiliari i ens portaren una bossa amb entrepans i notícies de l'exterior. La visita va ser molt ràpida. Després tinguérem també la visita de dues germanes del company Àlvar, la Pili i una altra. La Pili ens va dir que l'endemà aniria a veure les nostres famílies i els diria que estàvem molt bé. Nosaltres estàvem molt contents, i vàrem cantar les nostres cançons de la JOC, mentre els altres presos estaven molt seriosos i tristos.

Els fets

Els primers de caure a raó de la vaga dels autobusos varen ser els comunistes que ja estaven fixats i vigilats de prop per la policia de la brigada politicosocial, com en Norbert Orobitg Carné, en Josué González Pérez, en Domènec Ferrer Vivó (el *Mingo*) i alguns altres. També foren detinguts gent de la Concòrdia, com Simón Saura Conesa, Casimiro García Heras, Pompili Avellaneda Camins i d'altres. En Domènec Ferrer Vivó havia tingut contactes i relacions personals amb el vicari de l'església de la Creu Alta, mossèn Antoni Totosaús Raventós. El rector d'aquesta parròquia era mossèn Josep de Plandolit Riera, un home ja gran, d'uns 80 anys, i que tenia fama a Sabadell de "molt pessetero" i de tenir idees molt afins al règim franquista, com també de ser un capellà molt conservador i retrògrad. Aquest rector va ser el que, quan la policia anà a la Rectoria preguntant per en mossèn Totosaús, els digué que el seu vicari feia reunions clandestines amb gent de la JOC de la Concòrdia. La policia havia anat a parar darrere la pista de mossèn Totosaús, perquè en Domènec Ferrer Vivó, per tal treure's responsabilitats i de despistar la policia, va involucrar el seu conegut vicari de l'església de la Creu Alta, en mossèn Antoni Totosaús Raventós, acusant-lo d'haver fabricat les *octavetes*, el qual es va veure encara més compromès amb les declaracions a la policia del seu rector. Tot

això, les primeres detencions i les repercussions que aquests fets van tenir a Sabadell, com també el fet que el seu nom sortís interessadament embolicat en tots aquests fets, el va portar a la necessitat d'adreçar una carta al jutge del Jutjat d'Ordre Públic de Madrid. Deia així:

"Sabadell 11 de Mayo de 1964.

Ilustrísimo señor: con motivo de las detenciones practicadas por funcionarios de la policía de la brigada social en Sabadell (entre ellas las de varios miembros de la Juventud Obrera Católica –JOC– y de varias personas de la Parroquia de la que soy coadjutor), por los hechos acaecidos entorno al pasado día primero de mayo, en dicha ciudad, ha sido repetidamente citado mi nombre y me han sido atribuidos hechos que están en contradicción con la verdad y con mi condición sacerdotal. He sido presentado como autor de octavillas clandestinas repartidas en la ciudad de Sabadell, como promotor u organizador de huelgas, como organizador de reuniones clandestinas de tipo político, como elemento que predica la subversión, como culpable de la detención de diversas personas de Sabadell, como cobarde al no presentarme ante la policía de la brigada social y dejar abandonados a los detenidos. Incluso se ha hablado de mí como de un sacerdote de actuación moral turbia, utilizando así una vez más la vieja arma de la calumnia: 'Calumnia, calumnia, que algo queda'.

Todas las anteriores acusaciones, hechas unas veces de manera velada, otras veces más abiertamente, con ser algunas de ellas contradictorias, han creado en algún barrio de Sabadell un clima de opinión publica, contrario a la verdad y a mi actuación sacerdotal, que tengo la obligación ineludible de conseguir que desaparezca, a fin de que se restablezca claramente la realidad de los hechos, o sea, la pura verdad.

Lamentablemente, no tengo la posibilidad de informar a la opinión publica de Sabadell, mediante la prensa, tal como sería normal, por no existir ningún periódico desde el cuál pueda defender mi actuación con libertad y exponer al público la verdad.

Pero, me queda el recurso de acudir, respetuosamente, a v. s., como juez instructor de las causas que han abierto con motivo de los mencionados hechos acaecidos en Sabadell, para exponer a v. s. la verdad y las motivaciones de mi actuación, a fin de que si v. s. cree observar en mi conducta algún indicio relacional de haber yo delinquido contra la actual legislación española, ordene mi procesamiento y mi detención y se aclare así mi situación.

Las acusaciones y alusiones que se han hecho directa o indirectamente contra mi persona y mi actuación pueden resumirse en los puntos que a continuación expongo, seguido cada punto de mi comentario y exposición de la realidad de los hechos.

-I-

Se dice que yo soy el autor de los dos modelos de octavillas que se repartieron clandestinamente en Sabadell, en ocasión del pasado Primero de Mayo. Uno de ellos, incitando a una huelga de usuarios de los autobuses urbanos; otro, glosando el significado de la fecha del Primero de Mayo en la historia del movimiento obrero, y protestando contra la situación urbanística de los suburbios de Sabadell, llenos de polvo y barro y sucios, protestando contra las deficiencias de los transportes urbanos, protestando contra las jornadas de trabajo de 12 y 14 horas y por la falta de libertad sindical.

Se dice, también, que yo corregí el texto de los originales de dichas octavillas, y que incluso las tiré con una multicopista de mi propiedad. Se dice, además, que todo ello queda probado por las declaraciones que hizo el joven Domingo Ferrer y Vivó, ante funcionarios de policía de la Brigada Social de Barcelona.

Todo lo expuesto en este punto, respecto a mi participación en los hechos, contradice totalmente la verdad. La verdad es lo siguiente:

'Mis relaciones con el joven Domingo Ferrer Vivó no han tenido nunca que ver con la organización de la huelga de usuarios de los autobuses del pasado día 2 de mayo, en Sabadell, ni con la redacción, ni el reparto de octavillas clandestinas.

La familia de Domingo Ferrer habita a unos doscientos metros de la parroquia de San Vicente, de Sabadell, de la que soy coadjutor. Domingo Ferrer me fue presentado, hará cosa de unos dos años y medio, por su primo, el rvdo. Pedro Vivó. Con anterioridad le había visto algunas veces por el barrio, pero no había hablado con él. Posteriormente a dicha presentación, he conversado con Ferrer, como es natural que se haga cuando se es vecino próximo. Unas veces en la calle, otras en la propia casa rectoral. Con Ferrer, muchacho inteligente y despierto, muy preocupado por los problemas humanos y sociales, he conversado sobre temas sociales, sobre la situación actual de la iglesia en el mundo y las posiciones de ella en la cuestión social, y muy especialmente en estos últimos tiempos, sobre la marcha del Concilio Vaticano II.

232 *He ido una o dos veces a su casa para hablar con su padre, carpintero de la construcción, de un par de estanterías para mi librería.*

Los contactos y las conversaciones con Ferrer, pues, han sido siempre de orden puramente personal, amistoso y apostólico.

La ultima vez que nos vimos sería hacia finales del pasado mes de marzo, hablamos en los mismos términos de costumbre y sobre algunos de los temas corrientes. No se habló de promover huelga alguna, ni de redactar ni repartir octavillas. Todo lo que se diga en otro sentido es totalmente falso.

Por lo tanto, en el caso de que Domingo Ferrer, joven serio e inteligente, haya declarado otra cosa, tengo que suponer que lo habrá hecho debido, directa o indirectamente, a las circunstancias en que se encontraba cuando declaraba, o a coacciones morales o físicas que pueda haber sufrido durante su detención.

Por mi parte, confieso que, haya o no haya declarado contra mí, continuo manteniendo para él el mismo aprecio y afecto de siempre, porque me hago cargo de las circunstancias en que se encontraba.

-II-

Se ha presentado de manera desfavorable, e incluso delictiva, mi actividad en el barrio de la Concordia, de Sabadell, perteneciente a la Parroquia de la que soy coadjutor. Se ha dicho que yo organizaba reuniones clandestinas con objetivo político, en las que se instigaba a los asistentes a la subversión y a la confección de octavillas clandestinas.

Respecto a este punto, debo manifestar:

Mis actuaciones en el barrio de la Concordia, empezaron hará cosa de dos años. Se trataba de un nuevo barrio, sin templo ni capilla, donde a la sazón no se celebraba la santa misa ni tan sólo los domingos. Allí se inició una acción puramente sacerdotal, a base de unas reuniones de carácter abierto, pero netamente cristiano. Dichas reuniones, a las que asistían normalmente unas 6 u 8 personas, acababan siempre con la lectura de un fragmento del evangelio o con el rezo de la oración jocista, o sea de la Juventud Obrera Católica (JOC). Por carecer en aquel barrio de centro parroquial donde reunirse, las reuniones debían celebrarse forzosamente en casas particulares, como es natural.

Algunas veces dichas reuniones tenían carácter extraordinario. Así, por ejemplo, en el caso de la presencia de un misionero en tierras africanas, en el Camerún, el rvdo. Luis Mallart, o cuando un sacerdote destinado a Chile, el rvdo. Alberto Ballerini, nos habló sobre los problemas de aquel país americano. A estas reuniones extraordinarias asistían unas veinticinco o treinta personas.

También alguna vez, en aquellas reuniones se organizaron colectas, de libre colaboración entre los asistentes, para ayudar a alguna persona necesitada del barrio, por ejemplo, en el caso de una joven que no disponía de dinero suficiente para acudir a su pueblo de origen, con ocasión de la muerte de su padre.

En algún caso, cuando las reuniones no podían terminarse antes de las once de la noche, me veía obligado a dormir fuera de la casa rectoral, porque el rvdo. cura párroco, persona de unos ochenta años, tenía por norma cerrar la casa rectoral a dicha hora. Este simple hecho ha sido presentado de manera tendenciosa por algún funcionario de la brigada social, ante alguno de los detenidos.

Lamento que algún funcionario del estado, sobre todo cuando este estado se proclama constantemente católico, se permita insinuaciones que son dignas del más trasnochado anticlericalismo antirreligioso, procedimiento tan insistentemente utilizado, en ciertos regímenes, para perseguir a la iglesia, mediante la calumnia a sus ministros.

Los sacerdotes de Sabadell estaban enterados, como es natural, de mis actividades en aquellas reuniones.

Por tanto, no tengo ninguna razón para desentenderme de ninguna de las reuniones por mí promovidas en el barrio de la Concordia, ni de aquellas personas que, por el simple hecho de haber asistido a las mismas, hayan sido detenidas. Al contrario, si las mencionadas reuniones resulta que son clandestinas, según la vigente legislación española, asumo la plena responsabilidad de las mismas. Por ello, en la medida en que se aduce la asistencia a aquellas reuniones para detener a unas personas, reivindico plenamente mi responsabilidad, como organizador de las mismas, sin pretender esconderme bajo mi condición sacerdotal. Al contrario, me siento ligado a todos los asistentes, y total y único responsable de lo que en ellas se decía y hacía, precisamente por mi condición sacerdotal, la cuál, o sea el ejercicio de mi sagrado ministerio, era el origen y único fin de tales reuniones.

Falta a la verdad quién, sea quién sea, pretenda afirmar que en tales reuniones se trataban temas políticos, pues en verdad si en alguna conversación asomaba un tema de tal matiz, yo sistemáticamente lo cortaba.

-III-

Por último, ha sido divulgada la versión de que yo me he desentendido de la suerte de los detenidos, a pesar de que lo habían sido por mi causa.

Tal cosa es totalmente falsa.

Mi actuación durante estos últimos días ha sido la siguiente, brevemente expuesta:

a) El jueves, día 30 de abril, la policía se presentó en la casa rectoral de San Vicente, de Sabadell, y estuvo en ella cerca de una hora, durante la cuál me interrogó extensamente, y, como es natural, negué los hechos falsos de los que era acusado. La policía no me detuvo.

b) El sábado, día 2 de mayo, a las 2.30 de la tarde, me enteré por teléfono que habían sido detenidas varias personas en Sabadell. Me trasladé a Barcelona para poder ver a los detenidos, aunque resultó, después, que algunos de ellos aún se encontraban en Sabadell en aquella hora. En la jefatura superior de policía. Después de hacerme aguardar una hora, un funcionario me interrogó nuevamente, y yo hice tres peticiones formales que me fueron todas ellas denegadas.

1º- Poder visitar a los detenidos de Sabadell, como sacerdote, aunque fuera en presencia de un funcionario. Esta petición me fue denegada, a pesar de que alguno de los detenidos se encontraba en aquellos momentos en las mismas dependencias en que me hallaba yo.

2º- Conocer el nombre de los detenidos de Sabadell.

3º- Quedarme detenido en Jefatura, junto con los demás detenidos de Sabadell, hasta que se aclarasen las cosas.

Hacia las ocho de la noche salía de Jefatura, después de haber estado en este local unas dos horas. Y me consta positivamente que hacia las diez horas de la misma noche, en el curso de un interrogatorio a un detenido de Sabadell, un funcionario de policía me atacaba, denigrándome, porque según decía no había querido presentarme ante la policía, presentándome así, ante el detenido, como un cobarde. Será esto quizás un método policíaco, pero que pugna con la verdad y el respeto debido a las personas.

Todo lo expuesto, Ilmo. Sr., no pretende ser un intento de exculpación por mi parte, sino simplemente una breve exposición de la verdad de mi actuación.

Antonio Totomus Kaventés, Pbro.
Parroquia de San Vicente (Cruz Alta)
Sabadell

Sabadell 11 de mayo de 1964

Ilmo. Sr. Juez del Juzgado de Orden Público.- Madrid.

Ilustrísimo Señor:

Con motivo de las detenciones practicadas por funcionarios de la policía de la Brigada Social en Sabadell (entre ellas las de varios miembros de la Juventud Obrera Católica- J.O.C.-) y de varios miembros de la Parroquia de la que soy coadjutor por los hechos acaecidos en torno al 18 de Mayo, en dicha ciudad, ha sido citado repetidamente mi nombre y me han sido atribuidos hechos que están en contradicción con la verdad y con mi condición sacerdotal. He sido presentado como autor de octavillas clandestinas repartidas por la ciudad de Sabadell, como promotor u organizador de huelgas, como organizador de reuniones clandestinas de tipo político, como elemento que predica la subversión, como culpable de la detención de diversas personas de Sabadell, como cobarde al no presentarme ante la policía de la Brigada Social y dejar abandonados a los detenidos. Incluso se ha hablado de mí como de un sacerdote de una actuación moral turbia, utilizando así una vez más la vieja arma de la calumnia: "calumnia, que algo queda".

Todas las acusaciones anteriores, hechas unas veces de una manera velada, otras veces más abiertamente, con ser algunas de ellas contradictorias, han creado en algún barrio de Sabadell un clima de opinión pública, contrario a la verdad y a mi actuación sacerdotal, que tengo la obligación ineludible de conseguir que desaparezca a fin de que se restablezca el armamento la realidad de los hechos o sea la pura verdad.

Lamentablemente, no tengo posibilidad de informar a la opinión pública de Sabadell mediante la prensa, tal como sería normal, por no existir ningún periódico desde el cual pueda defender mi actuación con libertad y exponer al público la verdad.

Pero, me queda el recurso de acudir, respetuosamente, a V.S., como Juez Instructor de las causas que se han abierto con motivo de los mencionados hechos acaecidos en Sabadell, para exponer a V. S. la verdad y las motivaciones de mi actuación, a fin de que si V.S. oyes observar en mi conducta algún indicio racional de haber yo delinquido contra la actual legislación española, ordene mi procesamiento y mi detención y se aclare mi situación.

Las acusaciones que se han hecho directa o indirectamente contra mi persona y actuación, pueden resumirse en los puntos que a continuación expongo, seguido cada punto de mi comentario y exposición de los hechos.

1. Cuestiones que no son dignas sino del más trasnochado anticlericalismo, en ciertos regímenes, para perseguir a la Iglesia, mediante la calumnia a sus ministros.

Los sacerdotes de Sabadell estaban enterados, como es natural, de mis actividades en aquellas reuniones.

Por tanto, no tengo ninguna razón para desentenderme de ninguna de las reuniones por mí promovidas en el barrio de la Concepción, ni de aquellas personas, por el simple hecho de haber asistido a las mismas hayan sido detenidas. Al contrario, si las mencionadas reuniones resultan que son clandestinas, según la vigente legislación española, asumo la plena responsabilidad de las mismas. Por ello en la medida en que se admite la asistencia a aquellas reuniones para detener a unas personas, reivindico

que han sido siempre del pasado mes de marzo, hablamos en los mismos términos de costumbre y sobre algunos de los temas corrientes. No se habló de promover huelga alguna ni de repartir ni repartir octavillas. Todo lo que se diga en otro sentido es falso.

Por tanto, en el caso de que Domingo Ferrer, joven serio e inteligente, haya declarado otra cosa, tengo que suponer que lo habrá hecho directa o indirectamente, debido a las circunstancias en que se encontraba durante su detención.

Por mi parte, confieso que, haya o no haya declarado contra mí, continuo manteniendo por él, el mismo aprecio y afecto de siempre, porqué me hago cargo de las circunstancias en que se encontraba.

2. 1. 1.

III - Quedarme detenido en la Jefatura, junto con los demás detenidos de Sabadell, hasta que se aclarasen las cosas.

A las 12 de la noche salí de Jefatura, después de haber estado en este local unas dos horas. I me consta positivamente, que hacia las diez de la noche, en el curso de un interrogatorio a un detenido de Sabadell, un funcionario de policía me atacaba, denigrándome, diciendo que no había querido presentarme ante la policía, presentándome así, ante el detenido, como un cobarde. Será esto un método policíaco (?), pero pugna con la verdad y el respeto debido a las personas.

Todo lo expuesto, Ilmo. Sr., no pretende ser un intento de exculpación por mi parte, sino simplemente una breve exposición de la verdad de mi actuación.

Esta enseñanza del Papa Juan XXIII, ha sido el norte de mi comportamiento en Sabadell y la que ha guiado mis conversaciones como antes refería.

Esta ha sido Ilmo. Sr. mi actuación y las motivaciones de la misma, que, con toda sinceridad, expongo ante V. S. para que pueda examinarlas y se actúe tal como legalmente proceda contra mí. Por razones obvias, pongo en conocimiento de mis Superiores Eclesiásticos el texto de esta carta.

Con todo mi respeto,

delictiva, mi actuación, a la Parroquia de San Vicente, a los octavillos clandestinos.

en el barrio retaba de un barrio se celebraba la Sancción yuramentada o pero netamente orio una sola u ocho gmento del Evangelio entad Obrera Católica al, donde reunire, particulares, como

traordinario, así tierras africanas, ote destinado a Chile mas de aquí país unas veintidós o

misera: colectas, de alguna persona no ova que no disponda ías de la muerte de

unirse antes de las la casa rectoral por- le le huelga de una- on, tema por norma Well, ni con la re- ho, ha sido presentad

gala Social, ante al- lientos metros de la el Estado, sobre todo radjutor. Domingo Fe- se peralta insima- medio, por su primo

unas veces por el dicha presentación cuando se es vecino las rectoral. Con mo por los proble- males, sobre la ni- ella en la cuestión sobre la marcha

octavillos que se del pasado 12 de Mayo a autobuses urbanos yo en la historia, la urbanística de los

se, protestando contra made de trabajo de

legales de dichas Hospista de mi pro- las declaraciones q- rios de policía de

ante la verdad. La

ningo Ferrer y Vivó, le le huelga de una- Well, ni con la re- ho, ha sido presentad

gala Social, ante al- lientos metros de la el Estado, sobre todo radjutor. Domingo Fe- se peralta insima- medio, por su primo

unas veces por el dicha presentación cuando se es vecino las rectoral. Con mo por los proble- males, sobre la ni- ella en la cuestión sobre la marcha

su padre, carpinter sería para mí libre

han sido siempre del pasado mes de marzo, hablamos en los mismos términos de costumbre y sobre algunos de los temas corrientes. No se habló de promover huelga alguna ni de repartir ni repartir octavillas. Todo lo que se diga en otro sentido es falso.

Por tanto, en el caso de que Domingo Ferrer, joven serio e inteligente, haya declarado otra cosa, tengo que suponer que lo habrá hecho directa o indirectamente, debido a las circunstancias en que se encontraba durante su detención.

Por mi parte, confieso que, haya o no haya declarado contra mí, continuo manteniendo por él, el mismo aprecio y afecto de siempre, porqué me hago cargo de las circunstancias en que se encontraba.

misma, sin preten- ría me siento lig- de lo que en ellas ardetal, la cual o y único fin de tales

afirmar que en tales si en alguna conver- te lo cortaba.

no he desentendi- do por mi causa

siguiente brevemente-

e presenté en la casa, cerca de una hora natural, negué los tuvo.

tan se entró por Sabadell. Me tras- que resultó después n aquella hora. En sperar una hora, n eticiones formales

idos de Sabadell, onario. ada, a pesar de que autos en las mismas

detenidos de Saba-

os que habla al Papa

scipios de la "Iglesia in

esto es un delito co

lo toda mi responsabi-

estulados del Derecho

positivo, en esta

en su nombre - tiene

isor de la persona

económico, social a

acollarse en su ple-

XXIII en la "Pacem in

San Vicente de Sabadell a mi actuación, reas- inspirada y guada, por las enseñanzas

el trabajo, presenta y predicar contra la no este riesgo lo asu- i hacemos abandonar mu

sus enseñanzas, espe- riado siempre mi com- i. He predicado y pre- a practicaba el Papa te que debe existir

amor, y la libertad

algunos de mis intere- llos "movimientos

os que habla al Papa

scipios de la "Iglesia in

esto es un delito co

lo toda mi responsabi-

estulados del Derecho

positivo, en esta

en su nombre - tiene

isor de la persona

económico, social a

acollarse en su ple-

XXIII en la "Pacem in

Figura 2. Còpia de la carta de Mn. Antoni Totomus exposant els fets dels quals l'acusava la policia en relació a les seves activitats clandestines. Sabadell, 11 de maig de 1964 (AHS).

Esta mi actuación, como coadjutor de la parroquia de San Vicente de Sabadell, se ha mantenido siempre en el campo que corresponde a mi acción sacerdotal, sin entrar en campos ajenos a la misma. Toda mi actuación, realizada especialmente en el mundo del trabajo, ha sido inspirada y guiada por las enseñanzas de los papas, y muy particularmente por las enseñanzas del buen papa Juan XXIII.

Es evidente de que una acción sacerdotal en el mundo del trabajo presente ciertos riesgos para el sacerdote. Predicar la verdad y predicar contra la injusticia social siempre ha representado un riesgo. Pero este riesgo lo asumo plenamente. Y la posibilidad de tal riesgo no podrá hacerme abandonar nunca el cumplimiento de mi misión sacerdotal.

La noble y valiente actitud del papa Juan XXIII, y sus enseñanzas, especialmente las contenidas en la 'pacem in terris', han guiado siempre mi comportamiento en Sabadell, especialmente ante los jóvenes. He predicado y practicado la convivencia entre todas las personas, como la practicaba el papa Juan, y siguiendo sus orientaciones cuando nos habla de que debe existir una convivencia fundada en la verdad, la justicia, el amor y la libertad. No me ha retraído de mi deber sacerdotal el hecho de que alguno de mis interlocutores pueda tener simpatías por tal o cuál de aquellos 'movimientos históricos de orden económico, social o cultural', de los que habla el papa Juan en su luminosa encíclica, y he sentido y siento un sincero afecto sacerdotal por aquellos interlocutores. He predicado los principios de la 'pacem in terris' sin paliativos, en todos los órdenes. Si hacer esto es un delito ante las vigentes leyes españolas, acepto también de antemano toda mi responsabilidad, porque estimo que mi conducta responde a los postulados del 'derecho natural' y caso de que se estimen contrarios al derecho positivo, es éste que debe cambiar. Además la iglesia —y 'el sacerdote en su nombre'— tiene que hacerse constantemente portavoz de la libertad del hombre y defensor de la persona humana, a fin de que esta no sea víctima de un sistema económico, social o político que venga a oprimirle y que no le permita desarrollarse en su plenitud. De esto nos da magnífico ejemplo el papa Juan XXIII en su encíclica 'pacem in terris'.

Esta enseñanza del papa Juan XXIII ha sido el norte de mi comportamiento en Sabadell y la que ha guiado mis conversaciones como antes refería.

Esta ha sido, Ilmo. Sr., mi actuación y las motivaciones de la misma, que, con toda sinceridad, expongo ante v. s., para que pueda examinarla, y se actúe tal como legalmente proceda contra mí. Por razones obvias, pongo en conocimiento de mis superiores eclesiásticos el texto de esta carta.

Con todo mi respeto: firmado: Antonio Totosaús, pbro."

El dia 6 de maig, al matí, vàrem ser cridats a passar pel jutge, al Palau de Justícia, i al qual nosaltres vam ratificar la nostra declaració feta i firmada a la policia de la via Laietana. El mateix jutge ordenà el nostre ingrés immediat a la presó Model, del carrer d'Entença. En sortir, emmanillats de dos en dos, del Palau de Justícia per pujar al furgó de la poli que ens portaria a la Model, vàrem quedar agradablement sorpresos en veure les dues bandes de les escales totalment plenes de capellans amb les sotanes negres. Moltes cares conegudes: mossèn Baguer, el rector de la nostra parròquia de Gràcia de Sabadell, mossèn Carles Casademont, mossèn Joaquim Brustenga, mossèn Jordi Bertran, etc. Els volíem reconèixer tots, però el trajecte era curt i no teníem temps de mirar-los

a la cara a tots. Alguns en passar ens adreçaven paraules d'ànims, altres ens picaven l'ullet, però nosaltres, amb la seva presència, ens vam sentir acompanyats, i aquell fet inesperat ens va fer pujar la moral cosa de no dir. Aquell acte va tenir molta ressonància, gràcies a la premsa i especialment a les homilies dels sacerdots a les misses a les parròquies. Més tard, vàrem saber, per exemple, que mossèn Baguer va fer una reflexió en les seves homilies a la parròquia i que a molta gent se li va posar la pell de gallina sentint com denunciava les injustícies del sistema i defensava el dret de la JOC a practicar la doctrina social de l'Església.

A primeres hores de la tarda, ingressàrem tots cinc a la Model, passant pels tràmits reglamentaris. Aquest

mateix dia, a la tarda, vàrem tenir ja el primer contacte amb els que serien els nostres advocats, als locutoris. Jo, amb en Josep Benet. Després de comentar-li tot el procés, estava "optimista". Els altres companys també varen rebre la visita dels seus advocats, ja que l'equip que hi havia, format entre Benet, Fina, Soler Barberà, Roca Junyent, etc., van ser els primers de visitar-nos i a qui nosaltres vam confiar la nostra defensa. Posteriorment ens cridaren als locutoris altres advocats, joves, que s'oferiren per defensar-nos, però els vam dir que ja teníem nomenats els nostres advocats. Ens van col·locar a la planta baixa de la 4a galeria, en cel·les separades. Un a cada cel·la. A fora, a sobre la porta, amb guix, varen escriure les lletres S. P. (vam preguntar què volia dir, i els presos ens van dir que era: "*Sociales Peligrosos*"). Els primers quinze dies estaríem en el que en deien "*periodo*", és a dir, sols a les cel·les, i tot el dia allà dins sense poder sortir al pati, només a buscar el menjar, i menjar-lo a la cel·la i, després de dinar, sortir a buscar un got de vi que ens havíem de beure allí mateix a peu dret, per tal d'evitar que el poguessin donar a un altre pres, és a dir que cada un s'havia de veure el seu vi, i prou. Els dies de festa, com els diumenges, el capellà de la presó deia una missa, que havíem de sentir dempeus, davant de les cel·les, tots els reclusos, obligatòriament. Val a dir que els presos que hi havia a la 5a galeria eren, a més dels polítics: els criminals, assassins, etc., els relacionats amb la droga, els "fuguites" (és a dir, els que s'havien escapat alguna vegada d'una presó) i els que tenien condemnes molt llargues o estaven pendents de judici acusats d'homicidi o assassinat. Com es pot veure, el millor de cada casa, per companyia. Vaig veure un moment el Casimiro García, a la missa, perquè aquest dijous dia 7 de maig era festa. No tinguérem temps ni de parlar. Ens vam saludar únicament i ell em va dir que sortiria molt aviat. Em donaren un paquet de casa, amb roba i alguna cosa per menjar. Estava molt content. M'avisaren que em demanaven al locutori i, en arribar-hi, vaig veure que era l'advocat Roca Junyent, que m'oferia els seus serveis. Li vaig dir que ja tenia en Josep Benet.

Dia 8, divendres. A la barberia. "Fora el bigoti", ja que no es pot portar, ni barba ni bigoti. Després, a la dutxa. Per matar les hores, demano un llibre de la biblioteca a un reclus que s'encarrega d'això. Em

porta un llibre vell que és un rotllo. A l'hora del vi, ens veiem la "colla" i passo el llibre al Josep Solé. També ens hem vist amb el Casimiro García (el *Casi*) i amb en Simón Saura, que van caure amb els de la Concòrdia.

Dia 9, dissabte. Em criden al locutori. És l'advocat Josep Benet. No hi ha res de nou, però em visita per saber si necessitem alguna cosa i si tot marxa bé. Per la seva part, em diu que tots els advocats són molt optimistes pel que fa al nostre cas. Ens visita a les nostres cel·les, un moment, el capellà de la presó. Parlem una estona, i quan marxa penso que no m'inspira gens de confiança, per la seva forma de parlar i de veure el nostre cas. Avui marxen cap a casa el Casimiro García i el Simón Saura. No sabem encara com els van detenir ni els motius, però estem contents perquè ja surten en llibertat. Esperem que nosaltres els seguirem ben aviat.

Dia 10, diumenge. Tota la galeria a sentir missa, des de la porta de les cel·les. Obligatori. Després demanem poder anar tota la "colla" a la capella, a fer la visita. Ens trobem i estem una bona estona explicant-nos les nostres coses i donant-nos ànims mútuament. L'Àlvar García ens llegeix uns capítols del *Nou Testament*. Llegeixo un llibre de la biblioteca de "la casa": *Tarzán de los monos*, una versió antiquíssima.

Dia 11, dilluns. Res de nou. Les hores passen molt a poc a poc. Continuo llegint el "*Targammani*", és a dir, el *Tarzán de los monos*.

Dia 12, dimarts. Llegeixo novel·les. Ens posen una injecció per prevenir no sé quantes malalties.

Dia 13, dimecres. Visita de l'advocat Josep Benet. Res de nou, però molt optimista. Continuo llegint novel·les.

Dia 14, dijous. Rebo un gir postal, de 500 ptes., de mossèn Baguer. Gràcies! A l'economat tenen de tot, però hem d'esperar a complir el "*periodo*", per poder anar a comprar-hi.

Dia 15, divendres. Vaig a la barberia, a afaitar-me. Rebo una carta de la Tere (la primera), i estic molt content i em dóna molts d'ànims. Rebo la visita de l'advocat Josep Benet. Res de nou, però "optimista". Aquest home està fent oposicions per tal que el nomenin sant Benet, per les seves constants visites. També ens porta moltes notícies de Sabadell i dels

amics de la JOC, i nosaltres també li trametem els nostres missatges. Escric cartes a la Tere i a casa.

Dia 16, dissabte. Preparo un paquet amb el meu vestit per enviar-lo a casa, en el moment més oportú, segurament la propera setmana, seguint instruccions dels advocats. És a dir, abans que ens traslladin a Madrid, si es confirma el processament, per passar al TOP.

Dia 17, diumenge. Em retornen les cartes que havia entregat per tal que les enviessin a casa i a la Tere. Frustat i decebut. No deien res de l'altre món. I ni això. Visita de l'advocat Josep Benet, encara que sense noves notícies del cas. Sí que ens porta, de Sabadell i dels amics, un raig d'aire fresc de la tan ansiada llibertat.

Dia 18, dilluns. Passa el dia, "sense pena ni glòria". Llegint, a estones cantant, tancats a les cel·les, i esperant esdeveniments.

Dia 19, dimarts. Ens comuniquen els advocats que ja ha arribat l'aute de processament, de Madrid, i quedem pendents de rebre ordres del nostre trasllat a la capital de l'estat.

Dia 20, dimecres. Se'ns comunica que avui s'ha acabat el "*periodo*", és a dir, la incomunicació, i que a partir d'ara farem la vida normal dels reclusos. És a dir, sortir al pati, al matí, i també a la tarda. Ens podrem trobar tots junts al pati, conèixer els altres presos polítics que hi ha i també als altres presos "comuns". I aprofitar més bé el temps i fer més vida "comunitària" entre la colla. Avui torno a rebre la visita de l'advocat Josep Benet, comentem el tema del "processament", ja que ara ells podran estudiar el tema i fer les gestions més oportunes.

També a partir d'ara podrem rebre les "comunicacions" (visites), de familiars i algunes altres persones, a més de les dels advocats. Vénen el pare i els meus germans, Fede i Ramon. També el Virgili i la seva filla, de Sabadell, que són de l'obra de la Mercè (visitadors de presos), i s'ofereixen per si ens fa falta alguna cosa. Gràcies. Aquests dies també rebem les visites de mossèn Jordi Bertran i de mossèn Bonet.

El primer dia de sortir al pati, un cop acabat el "*periodo*", ens trobem els polítics que ja porten més dies, i ens presentem. El Mingo, el Norbert Orobítg Carné i d'altres. El Josué González, ja l'havien dei-

xat sortir i no ens vam veure. Ens coneixíem bé, perquè a més de tot érem veïns de tota la vida.

El presos polítics, de sempre, al pati no s'havien barrejat mai amb la resta de presos. Nosaltres, els primers dies, teníem llargues converses entre els "polítics" i, a part, també ens veïem la nostra "colla" de la JOC. Entre els polítics, algunes vegades, el Mingo, els cantava la canya a l'Orobítg i companyia, per qüestions d'ells i també per discrepàncies ideològiques.

La nostra "colla" vàrem analitzar la situació i vam decidir de trencar les barreres amb els presos comuns, i mirar de conèixer-los i d'analitzar la seva situació i el nostre comportament envers ells. Després posàvem els nostres contactes en comú, els cinc de la "colla".

Alguns personatges: el primer que entre tots vam coincidir a classificar com un submarí de la poli va ser el capellà de la presó. Don Gonzalo era de Valladolid i en sentir-lo parlar descobries una persona que es creia "superior" a tots els que tenia al voltant. Tots eren uns desgraciats i uns perduts de la vida, i ell era el que els volia salvar. Tenia una conversa molt superficial i, tractant de l'església i dels moviments especialitzats de l'acció catòlica (JOC-HOAC), no en tenia ni idea. Era un ultraconservador. Però el pitjor era que amb les converses personals pretenia obtenir informacions dignes del més avançat alumne del Creix. I ens volia fer passar per uns innocents, enganyats pels "comunistes". Aviat vam passar d'ell i no el volíem ni veure.

Hi havia un pres que a l'hora del pati sempre anava sol, passejant, quan la resta de gent anaven passejant però en grup, l'un al costat de l'altre i parlant. Vaig entrar en contacte amb ell, i en preguntar-li per quin motiu estava allà al principi no em volia parlar d'aquest tema. Quan hi vaig insistir, em digué que ell havia matat un capellà, encara que no ho volia fer. La cosa va anar més o menys així. No tenia feina i no tenia ni un duro. Necessitava diners per viure i per menjar. Va entrar en una església i va anar a la rectoria. Hi havia un capellà gran. Li va demanar diners i el capellà es va negar a donar-li'n. Ell el va amenaçar i, nerviós, li va pegar. Va caure a terra i ell va marxar. El capellà estava mort. El van detenir. I ell explicava que a la presó, sol dins una cel·la, va tenir una visió de Déu que li deia que s'havia de penedir del que havia fet, i que s'havia de convertir,

llegint molt la *Bíblia* i el *Nou Testament*. Quan va acabar, em va mirar i em preguntà si jo em creia tot el que ell m'havia explicat. Li vaig dir que sí, però que això de la visió de Déu era una mica fort de creure. Es va enfadar, i em va dir que jo era com tots els altres presos, perquè tots es creien la primera part del relat, però aquesta segona no se la creia ningú i a més se'n reien.

Hi havia un altre pres que en una discussió en un bar es va barallar amb un client i li va donar un cop de puny, va caure a terra i va picar el cap amb un cantó d'una taula i va quedar mort allà mateix. Ell deia que, naturalment, no el volia pas matar i que va ser un accident. Però estava allà, condemnat.

Hi havia també tres companys asturians que treballaven a Alemanya i, segons m'explicà un, tenia un amic, espanyol també com ells, al qual li havien deixat una quantitat de diners bastant important, amb la condició que els retornaria. Com que passava el temps, i sempre amb excuses anava retardant la devolució dels diners, arribà un dia en què els tres es van assabentar que el deutor tenia una important quantitat de diners. Total que, amb el cotxe d'un el van anar a veure a casa. Li van reclamar els diners i també els volia fer passar amb raons. El van fer pujar al cotxe i, segons la seva versió, en el trajecte el "deutor" es va treure un ganivet gros, intentant atacar els dos que anaven darrere amb ell. El xofer va parar el cotxe, va obrir la porta del darrere i el "deutor" i un dels creditors van sortir enganxats barallant-se, i amb el ganivet a la mà el "deutor". L'altre li va prendre el ganivet i li va tallar el coll. El va degollar allà mateix. Tots tres li van prendre tots els diners que portava a sobre, que era una quantitat molt important, i marxaren a tota velocitat. Pel camí, es repartiren entre tots tres tots els diners que havien pres al mort. En arribar a casa la tele donava la notícia que s'havia trobat el jove espanyol, assassinat, i que seguien una pista. Tots tres decidiren escapar-se amb el cotxe cap a Espanya i entrar a Portugal per Galícia. A la frontera van ser detinguts, a petició de la Interpol. Estaven a la Model, esperant el trasllat a Madrid, per al judici, però ho tenien molt malament. Alguna vegada, havia trobat l'acusat d'haver matat l'altre, a la cel·la, mirant fotos de la seva família i plorant com un nen petit, desconsolat.

N'hi havia un a qui deien el Pájaro Loco. S'hi estava per droga. Jo penso que aquell es feia el boig. Quan

sortia al pati, s'asseia a terra, tot sol, al bell mig del pati, i es posava a riure tan fort que fins i tot els guàrdies civils que vigilaven des de les torres i els passadissos se'l miraven i a voltes també reien. Era molt simpàtic i semblava una bona persona. De vegades, durant la nit, se sentia els guàrdies que cridaven: "*Alerta el uno!*". I tot seguit li contestaven: "*Alerta el dos!*". Doncs bé, quan el Pájaro Loco tenia ganes de fer conya, començava a cridar: "*Alerta el uno! Alerta el dos! Alerta el tres!*", etc. I així començava un cacau entre els guàrdies que era de por. Alguna vegada, per acabar-ho, havien disparat fins i tot trets amb les armes de foc.

Un altre pres molt simpàtic amb qui vam fer bona amistat va ser un a qui anomenaven el Chocolate. Era una mica moreno de pell. Ja feia molts anys que estava tancat a la presó, per robatoris continuats. Es veu que amb uns altres es dedicaven a robar a gran escala. Anaven amb camions. Buidaven botigues, magatzems, etc. Els van enganxar i acusar d'una pila de robatoris i a ell li van caure en total més de trenta anys. Però deia que només en compliria trenta, segons la llei. Feia tant de temps que estava a la presó que deia que si el deixessin sortir en llibertat no sabia conviure amb l'altra gent, en particular menjar i altres hàbits que ja havia perdut. Aquest home treballava per reduir la pena. Feia cistells d'espart, de dia, i a voltes a la nit, i hi tenia molta habilitat. Era el més ràpid de la presó fent aquesta feina. Per cada cistell li pagaven uns "calerons", encara que molt poc, però en tenia prou per a les despeses allà dins. A l'economat hi venien de tot: objectes permesos i d'altres de prohibits. Aquest home ens feia uns plats "d'all i oli", d'allò més bons. Algunes vegades, el company Àlvar García el convidava a dinar amb la nostra companyia i ell hi venia content, perquè el convidàvem a algun "extra" que ens havien enviat la família o els amics. L'Àlvar era el que de tant en tant convidava alguns dels presos comuns a dinar amb nosaltres. Agafàvem el dinar que ens donaven a la presó i en comptes d'anar a dinar cada un a la seva cel·la, com era costum, ens ajuntàvem tots a la cel·la d'algun dels companys i així podríem dinar junts i compartir algunes coses extres d'algun paquet que ens havia arribat. Per tot això, pel tracte que teníem amb tots ells, i perquè compartíem amb ells algunes de les nostres coses, molts d'aquests presos comuns ens deien que era la primera vegada

que trobaven presos polítics que tinguessin amb ells aquest comportament. N'estaven contents i agraïts.

Els primers dies d'estar a la Model, els dies de "periodo", quan les hores i els dies es feien molt llargs i passaven molt a poc a poc, després de llegir novel·les, de cantar totes les cançons del nostre repertori de la JOC i de muntanya, algunes estones, agafava el boli i el bloc i em posava a pensar, m'inspirava una mica, i escrivia algunes coses que ara traspasaré a aquests records. Tal com les vaig escriure en el seu moment. En castellà.

¡ESPERANZA!

*¡Esperanza!, palabra preciosa,
que en sí misma encierra,
con voz silenciosa,
las cosas más bellas de toda la tierra.
Desgraciado aquel
que sin conocerte vive,
pues no conoce ilusiones,
y la vida, de ilusiones se compone.
¡Qué sería del mundo sin ESPERANZA!
las vidas sin rumbos,
todo, una gran danza,
en un mundo de locos.
Todo el mundo espera:
espera el rico aumentar sus ganancias:
espera el pobre colmar sus necesidades:
espera el preso su perdida LIBERTAD!
Nosotros, los jóvenes, tenemos una gran misión:
"Infundir en el mundo la ESPERANZA".
Eso lo haremos con gran ilusión,
para que en el mundo reine: LA FELICIDAD.*

VISITA

*Hoy entró a visitarme, esta mañana,
un rayo de sol que se filtró,
por las rejas de mi ventana,
y su beso en la mejilla me despertó.
Me contó mil cosas bonitas,
me habló de mis padres, hermanos, familia;
de mi NOVIA y mis amigos,
y me dijo que cada mañana, todos rezaban por mí.
Me dijo que allá fuera, en el mundo,
todo continuaba igual,
unos haciendo el bien
y otros haciendo mal.
Yo le pedí que dijera,
por allí donde mañana pasara,
que los presos también rezan,
de noche y cada mañana.
Yo le pido a Cristo Obrero,
a ÉL que es toda bondad,
que en el mundo reina la Paz,
fruto de la Justicia y de la Libertad.*

¡AMIGO!

¡AMIGO! Palabra Sagrada,
 que en boca de Cristo,
 por ÉL pronunciada,
 adquirió su "sentido".
 Al pasar de los años,
 perdió su "sentido".
 Los hombres dijimos: "amigo",
 y sonaba a engaño.
 Más, en el mundo quedan,
 hombres y mujeres,
 que al "sentido" de Cristo,
 sabrán serle fieles.
 Nosotros podemos,
 con nuestro testimonio,
 devolver a "AMIGO"
 todo su "sentido".
 A Cristo conducen,
 todos los caminos,
 cuando todos sepamos ser buenos AMIGOS,
 el mundo llamará a Cristo: "AMIGO".

A MI NOVIA

¿Qué es para mí el Amor?
 Amor es: sacrificio, entrega, darse entero.
 Por eso desde esta celda,
 TERE, yo te digo: TE QUIERO.
 Aunque pasaran mil años,
 lejos de TÍ, en esta celda encerrado,
 despierto y en sueños, mi corazón y mis labios,
 te dicen siempre TE QUIERO.
 Mis largas horas, lejos de TÍ,
 son como el grano de trigo,
 que bajo tierra se pudre,
 para convertirse en mil.
 Así nuestro Amor, TERE,
 deberá crecer,
 junto al Amor a Aquel,
 que por nuestro Amor murió en la Cruz.
 También nuestro Amor, TERE,
 dará un día frutos:
 en nuestras familias, en nuestros amigos,
 en nuestros HIJOS y en el Mundo Obrero.
 Y por ello, Dios nos bendecirá.

Cárcel Modelo (Barcelona)

Mayo 1964 - Joan Moles i Benet

El dia 20 de juny, al capvespre, i sense cap avís previ, sens dubte per evitar fer córrer la notícia i una possible concentració de gent a les portes de la Model, ens avisen que preparem tot el que tenim, que sortim en "llibertat provisional", per ordre del TOP. Així ho fem, i sense temps d'acomiarar-nos de ningú, ni dels nostres col·legues polítics ni dels comuns, ens trobem que ens obren les portes de la Model, i fem una mirada enrere, pensant que tant de bo no hi tornem mai més, si no és per visitar algú. Però el destí tenia preparada al nostre company Àlvar García Trabanca una nova estada, al cap de poc temps.

Quan sortim, ja és fosc, i tenim ganes d'arribar com més aviat millor a casa, perquè ningú no sap res de la nostra posada en llibertat. Agafem el primer taxi que passa per davant nostre. Li diem: "A Sabadell!"

Establim conversa amb el xofer, i li diem que acabem de sortir de la Model. Es posa seriós. Però tot seguit li diem que érem presos polítics. Li canvia la cara i la conversa és cordial i comprensible.

Arribem a casa. Cadascú a casa seva, i per Sant Joan celebrem la revetlla a casa del company Casimiro García, amb una bona colla de companys i companyes de la JOC.

Com que jo tinc plantejat casar-me pel 27 de setembre d'aquell mateix any, preparem la meva successió al front de la Federació JOC de Sabadell. Celebrem una jornada, i elegim president el company Josep Solé Poblet.

Tots estem en llibertat provisional, i el dia 27 de novembre d'aquell mateix any el TOP dicta el sobreseïment de la nostra causa, que ens englobava tots cinc. El document diu així:

DON LUIS FILGUEIRA Y ÁLVAREZ DE TOLEDO, SECRETARIO DEL TRIBUNAL DE ORDEN PÚBLICO

DOY FE: Que en la causa de que se hará mención aparece el siguiente _____
_____. AUTO. Tribunal de Orden Público. Presidente Excmo. Sr. Don Enrique Amat Casado. Magistrados Ilmos. Sres. Don Antonio Torres Dulce Ruiz y Don José Francisco Mateu Cánovas. Madrid, catorce de Noviembre de mil novecientos sesenta y cuatro. RESULTADO: Que seguida causa criminal en el Juzgado de Orden Público con el número 77 de 1964 y remitida a este Tribunal de Orden Público, con auto declarando terminado el sumario se pasó al Ministerio Fiscal que la ha devuelto con escrito-dictamen interesando de la Sala el sobreseimiento del número 1º del art. 641 de la Ley de Enjuiciamiento Criminal, debiendo en consecuencia quedar sin efecto el procesamiento de JUAN MOLES BENET, POMPILIO AVELLANEDA CAMINS, JOSÉ MARÍA SOLÉ POBLET, FRANCISCO-JULIO JURADO PÉREZ Y ÁLVARO GARCÍA TRABANCA. CONSIDERANDO: Que procede confirmar el auto de terminación del sumario y acordar sobreseer en este procedimiento en cuanto a los referidos procesados JUAN MOLES BENET, POMPILIO AVELLANEDA CAMINS, JOSÉ MARÍA SOLÉ POBLET, FRANCISCO-JULIO JURADO PÉREZ Y ÁLVARO GARCÍA TRABANCA, debiendo en consecuencia, quedar sin efecto el procesamiento de los mismos, a tenor de lo dispuesto en el artículo 641 1º de la Ley de Enjuiciamiento Criminal, habida cuenta que respecto de los mismos no resulta debidamente justificada la perpetración del delito que dio motivo a la formación de esta causa. VISTOS los artículos pertinentes de la Ley de Enjuiciamiento Criminal. SE SOBRESEE PROVISIONALMENTE en esta causa en cuanto a los procesados JUAN MOLES BENET, POMPILIO AVELLANEDA CAMINS, JOSÉ MARÍA SOLÉ POBLET, FRANCISCO-JULIO JURADO PÉREZ Y ÁLVARO GARCÍA TRABANCA, declarando de oficio las costas causadas. Para la ejecución de lo acordado librese carta-orden al Juzgado Instructor. Lo acordó la Sala y firman los señores del margen, de que certifico. Enrique Amat. Antonio Torres Dulce. José F. Mateu Cánovas. Luis Filgueira. Rubricados.

Para que conste expido el presente que firmo en Madrid a veintisiete de Noviembre de mil novecientos sesenta y cuatro.

(Hay la firma de: Luis Filgueira y un sello que dice: TRIBUNAL DE ORDEN PÚBLICO - SECRETARIA. FE PÚBLICA JUDICIAL.) ●